

Gezond voeren met een optimale melkproductie

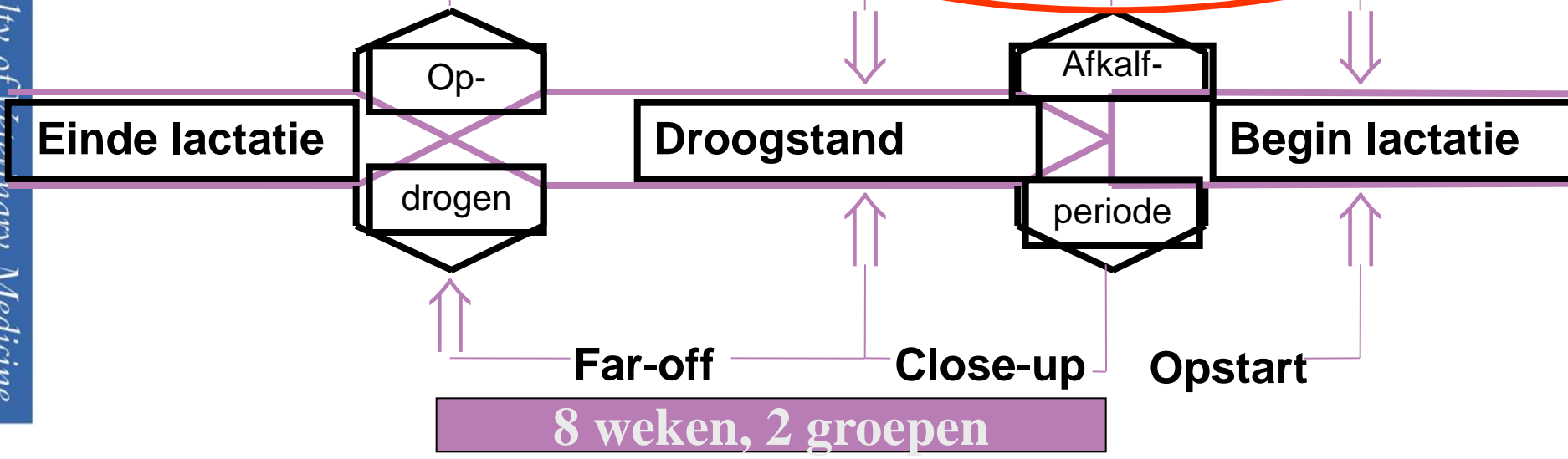
Thomas Schonewille
Faculteit Diergeneeskunde
Afdeling Voeding

Periodes in en rondom de droogstand-afkalven

Droogzetten

Afkalven

Transitieperiode

Nieuwe inzichten !!

6 weken, 1 groep

Koeien met te geringe conditie bij afkalven (BCS 1-2) :

- ◆ **Vuchtbaarheid ↓**
- ◆ **Melk(vet)productie ↓**

Koeien met overmatige conditie bij afkalven (BC 4-5) ?

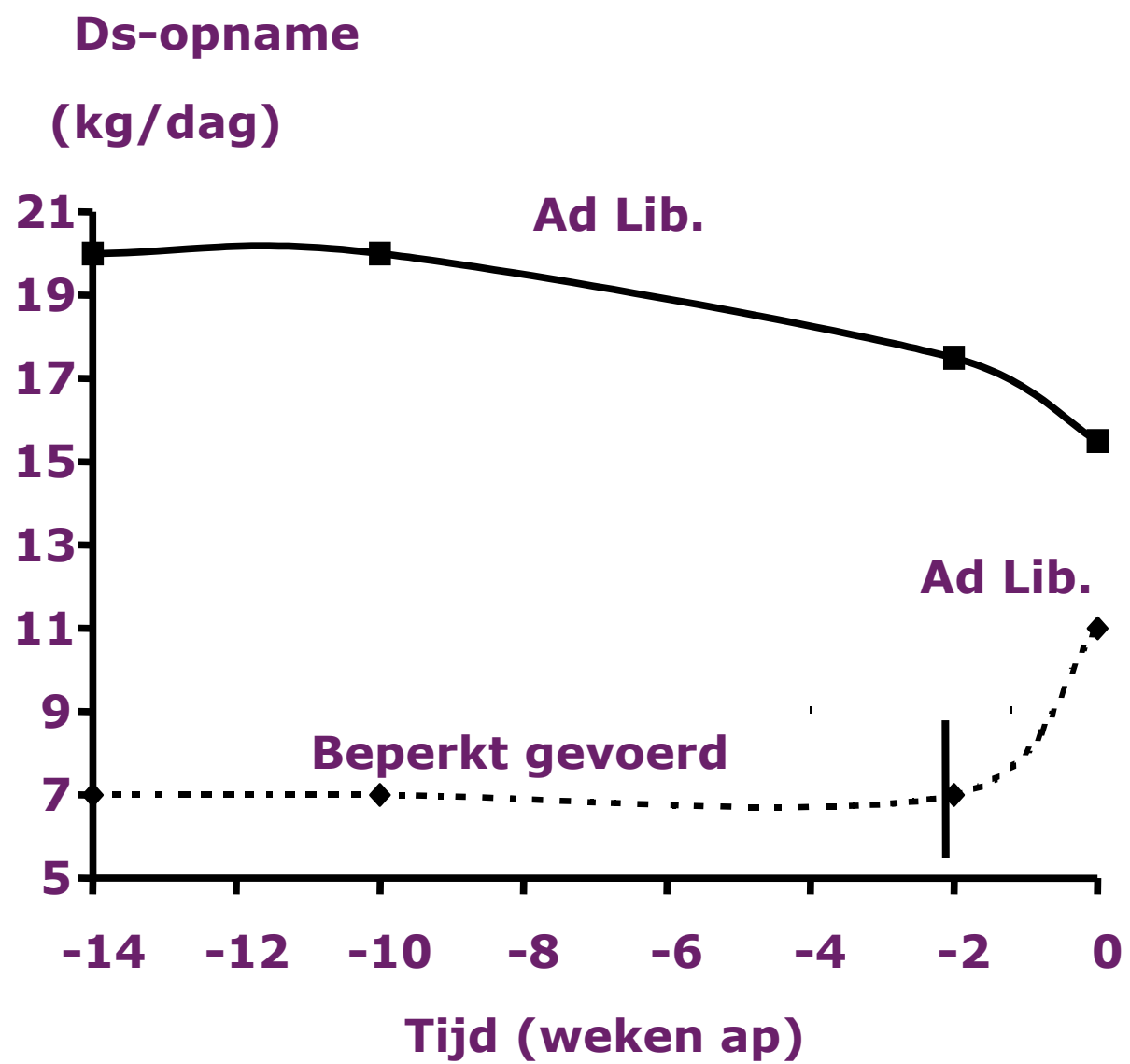
Proef :

Controle : beperkt voeraanbod tijdens droogstand op basis van energie norm

Test : onbeperkt voeraanbod tijdens droogstand

**(Energiedichtheid rantsoen beide behandelingen :
± 970 VEM/kg ds, TMR)**

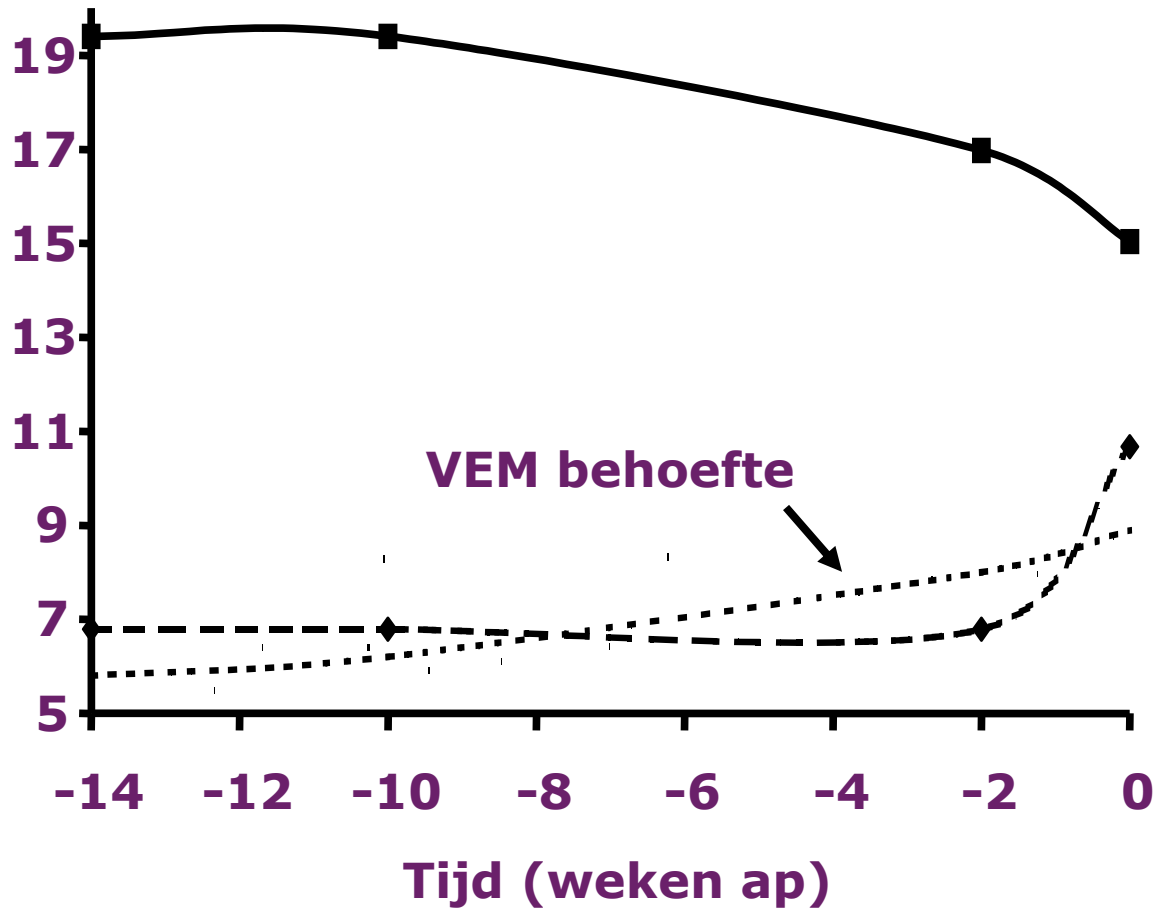
Uitkomst proef : (Gemengd rantsoen 970 VEM/kg ds)

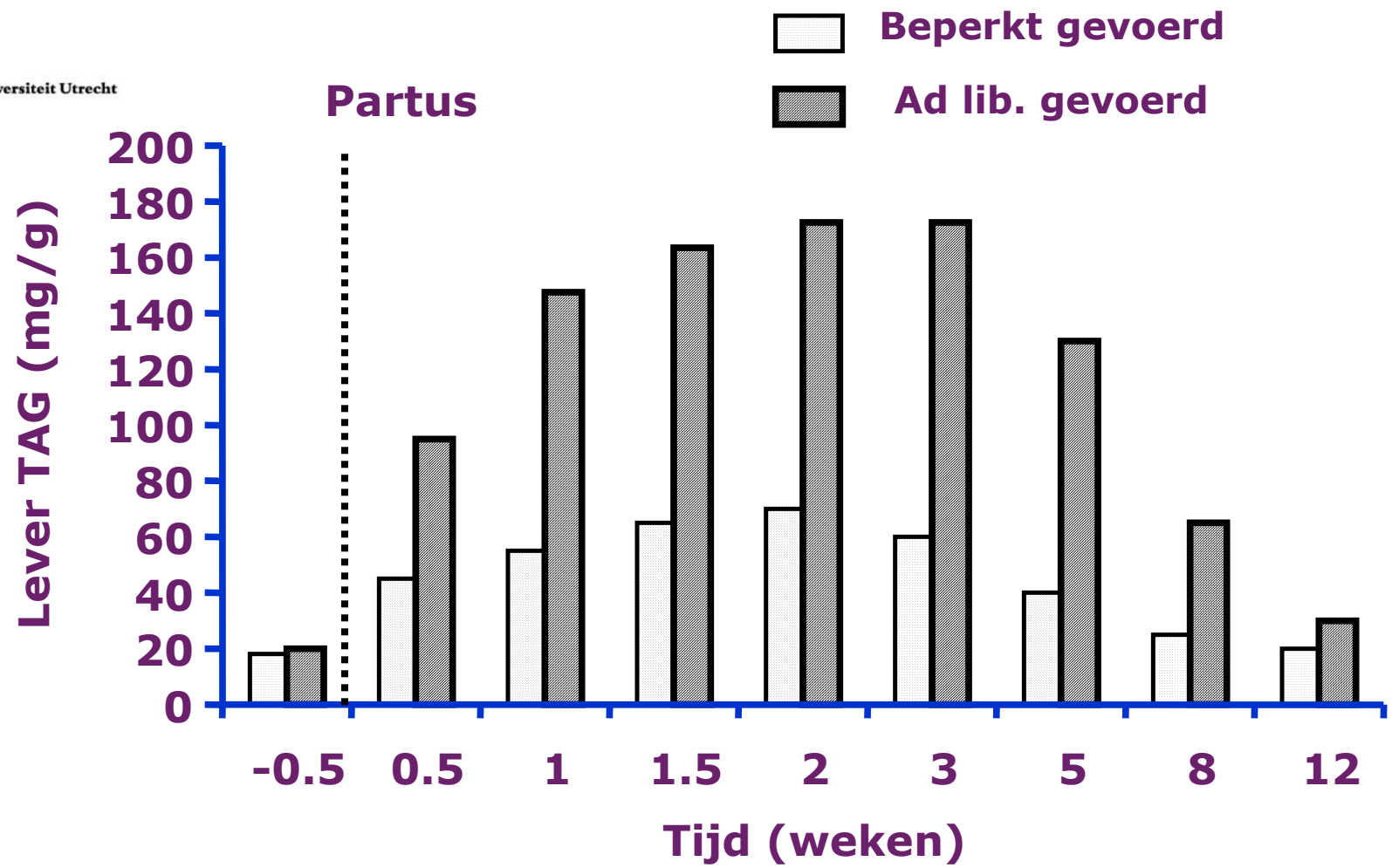

Uitkomst proef : (Gemengd rantsoen 970 VEM/kg ds)

Energieopname en -behoefte (KVEM/dag)

Klinische slepende melkziekte

Controle : geen

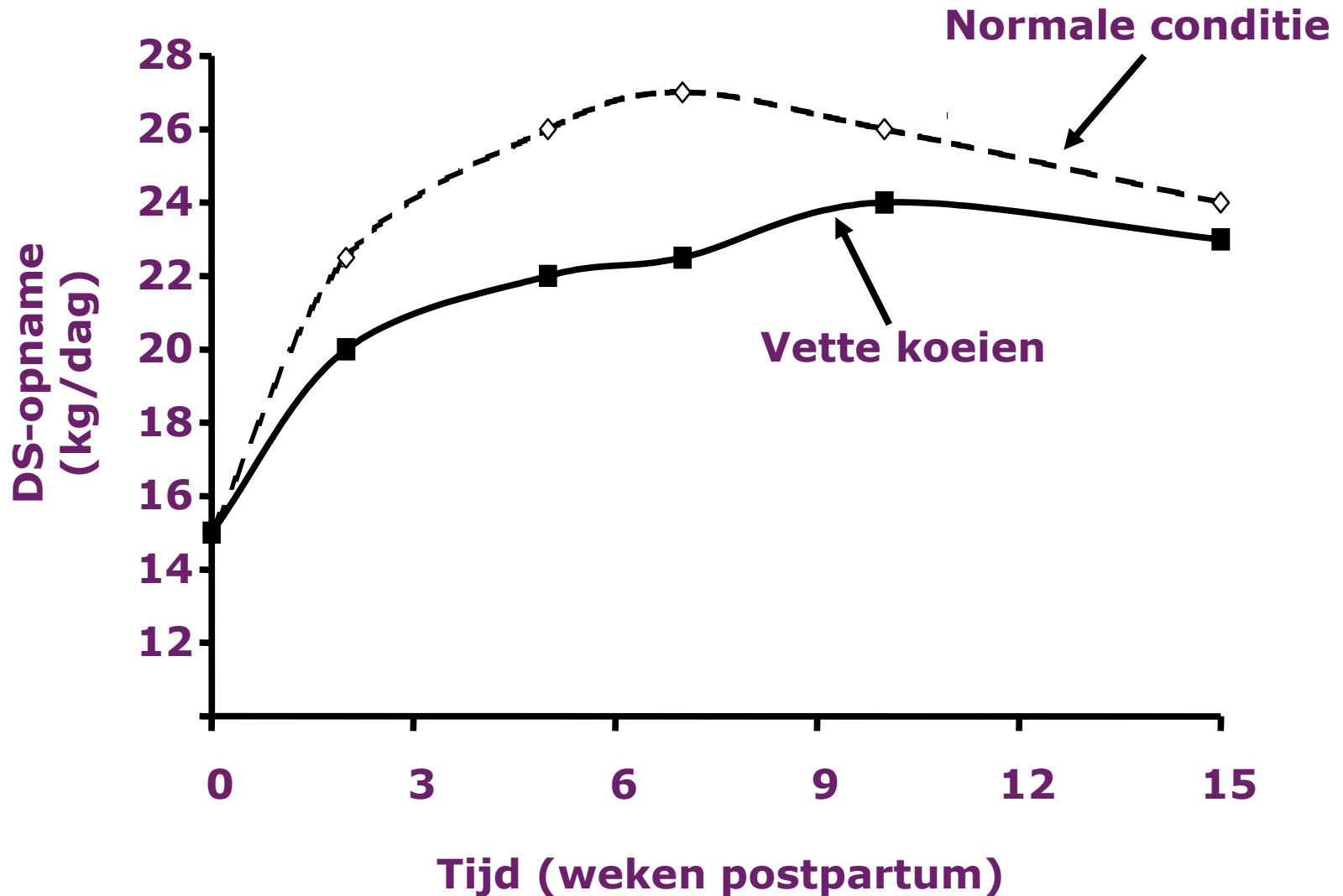
Test : 2 van de 10 koeien

Melkziekte

Controle : 1 van de 8 koeien

Test : 4 van de 10 koeien

Verloop DS-opname *post partum* van koeien met verschillende BCS bij afkalven

Koeien met overmatige conditie bij afkalven (BCS 4-5) :

- ◆ Afkalfproblemen ↑
- ◆ Melkziekte ↑
- ◆ Leververvetting ↑
- ◆ Slepene melkziekte ↑
- ◆ Vruchtbaarheid ↓

Problemen zijn geassocieerd met vertraagde stijging van de voeropname na het afkalven

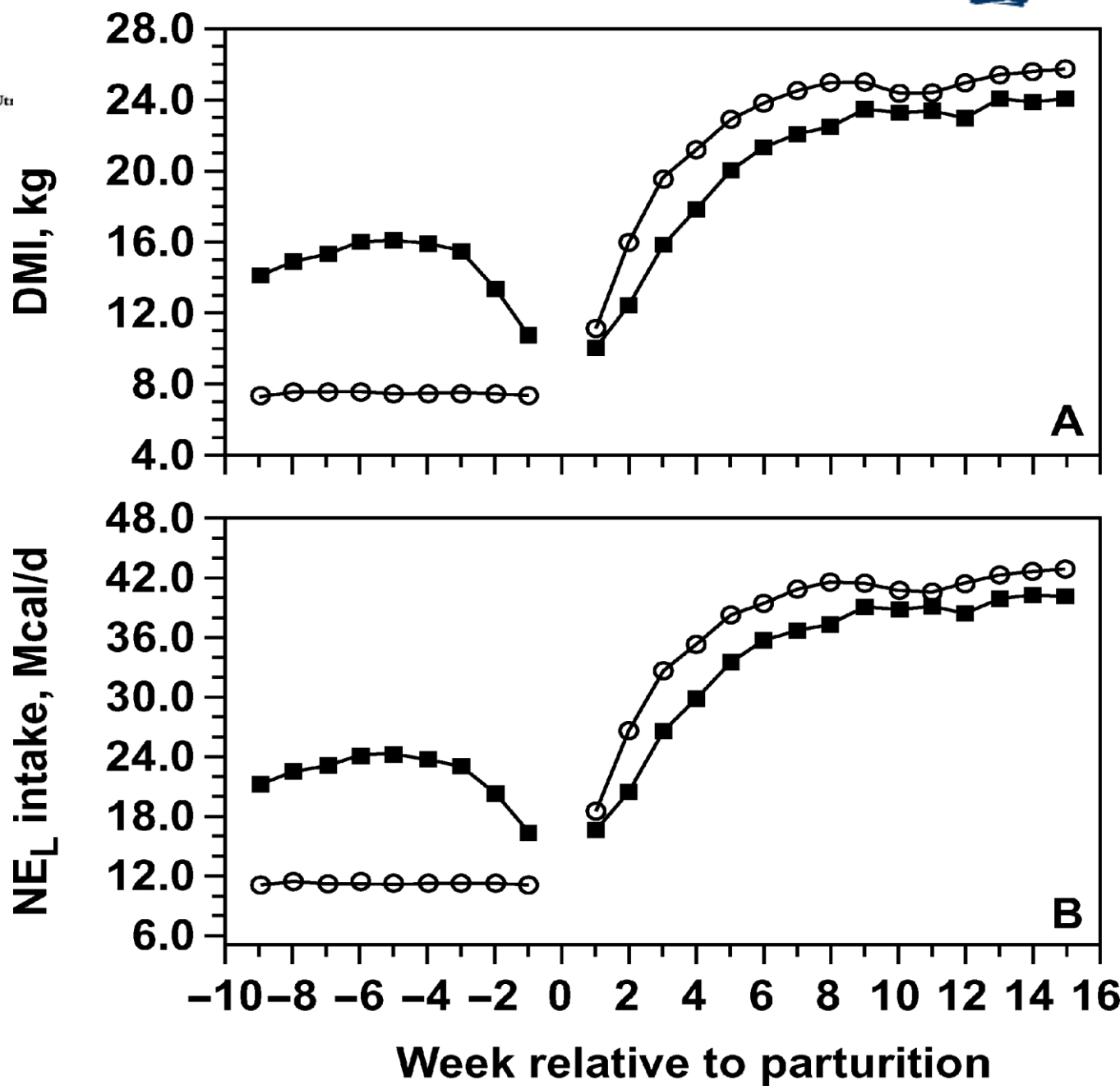
Hoe moet het droogstandsrantsoen worden samengesteld ?

- **Beperkt voeren, hoog energie ?**
- **Onbeperkt voeren, laag energie ?**

Effect van voernivo droogstand op melkproductie (Douglas *et al*, 2006)

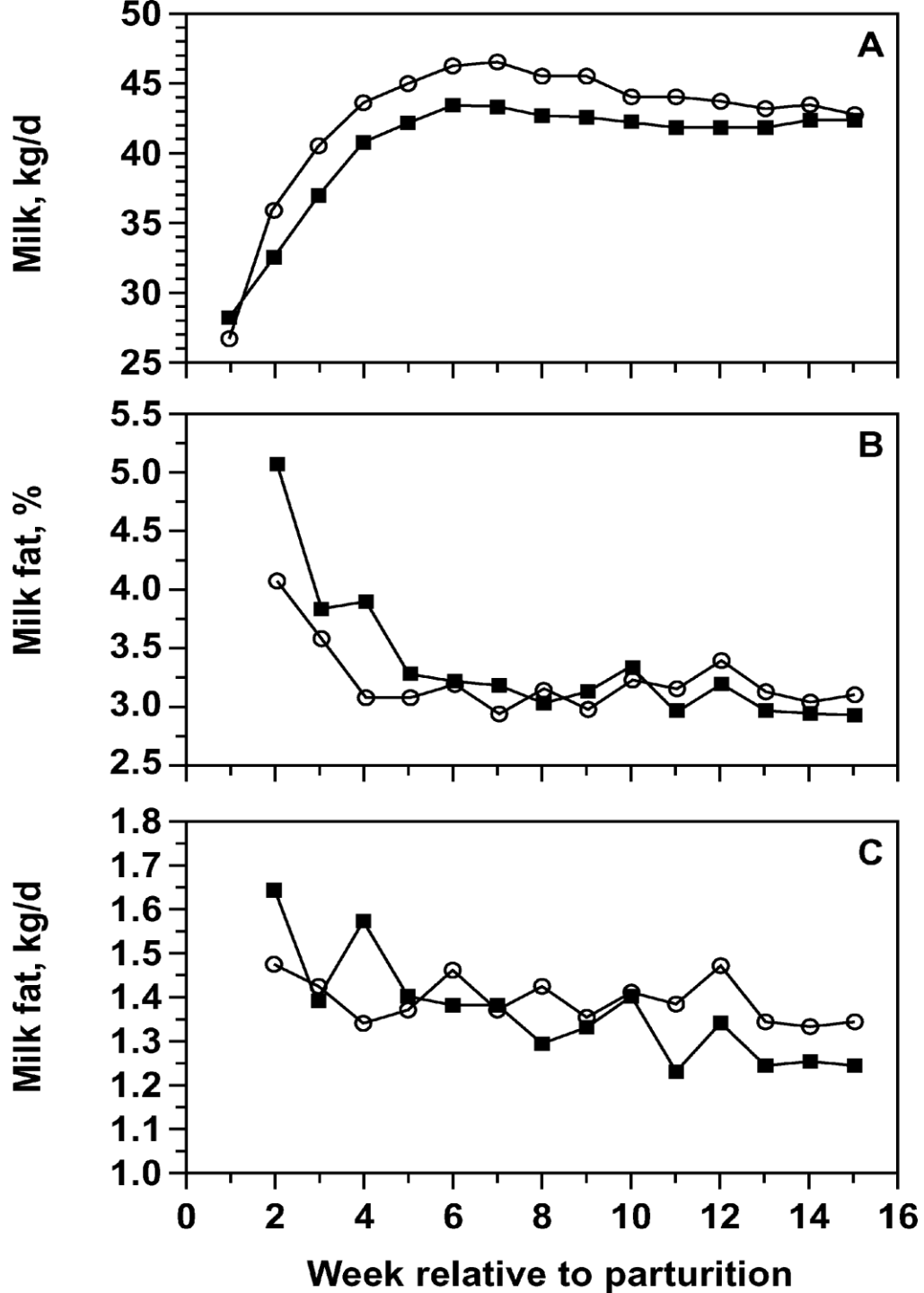
	Rantsoen		Lactatie
	Droogstand ¹		
	Far-away	Close-up	
	(% ds)		
Luzerne silage	50.0	45.4	26.0
Snijmaissilage	25.0	22.7	26.0
Mais	9.0	8.0	24.8
Soyaschroot	2.9	2.7	14.5
Soyahullen	4.4	4.0	4.0
Rest	8.7	12.7	4.7

¹ Gemiddelde van twee rantsoenen

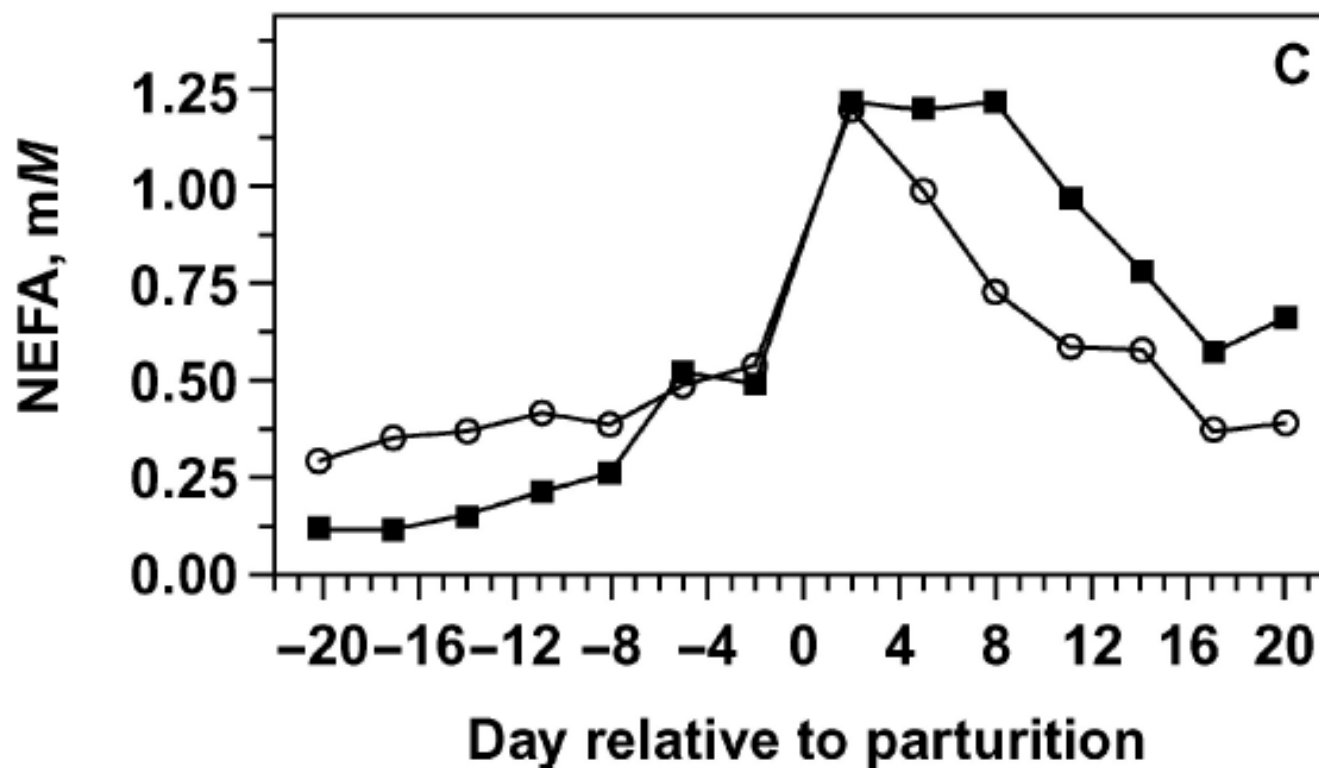

p < 0.05

n=48

Effect van voeropname op NEFA concentraties rond het afkalven (Douglas *et al*, 2006)

Effect voernivo droogstandsrantsoen op voeropname, BCS en melkproductie na afkalven (Agenäs et al, 2003)

TMR :

droogstand : 45% kuil, 15% hooi en 40% krachtvoer (1020 VEM/kg ds)
 lactatie : 40% kuil, 5% hooi en 55% krachtvoer (1060 VEM/kg ds)

Experimentele behandeling

	Laag	Midden	Hoog
--	-------------	---------------	-------------

Droogstand (8 weken)

DS-opname (Kg)

-8 tot -5 wk pre p.	6.0	9.0	13.0
-4 tot -1 wk pre p.	5.8	9.1	13.6

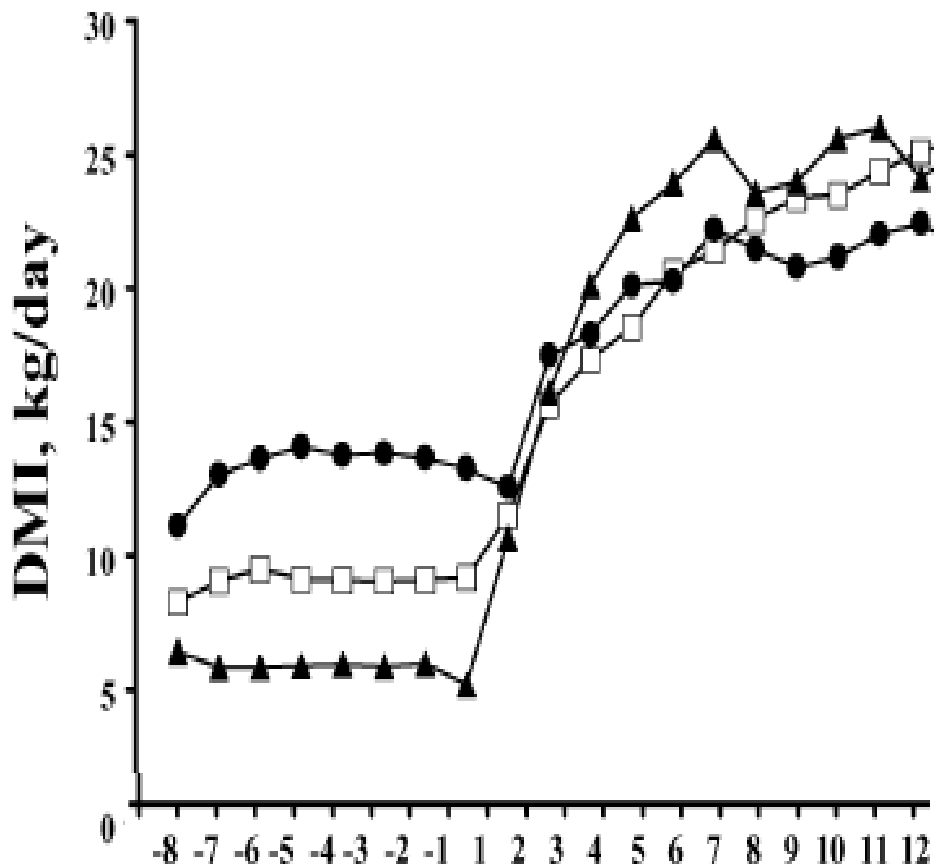
“VEM” opname

-8 tot -1 wk pre p.	6018	9231	14098
---------------------	-------------	-------------	--------------

BCS

-10 wk pre p.	3.5	3.7	3.7
1 wk post p.	2.7	3.7	4.2

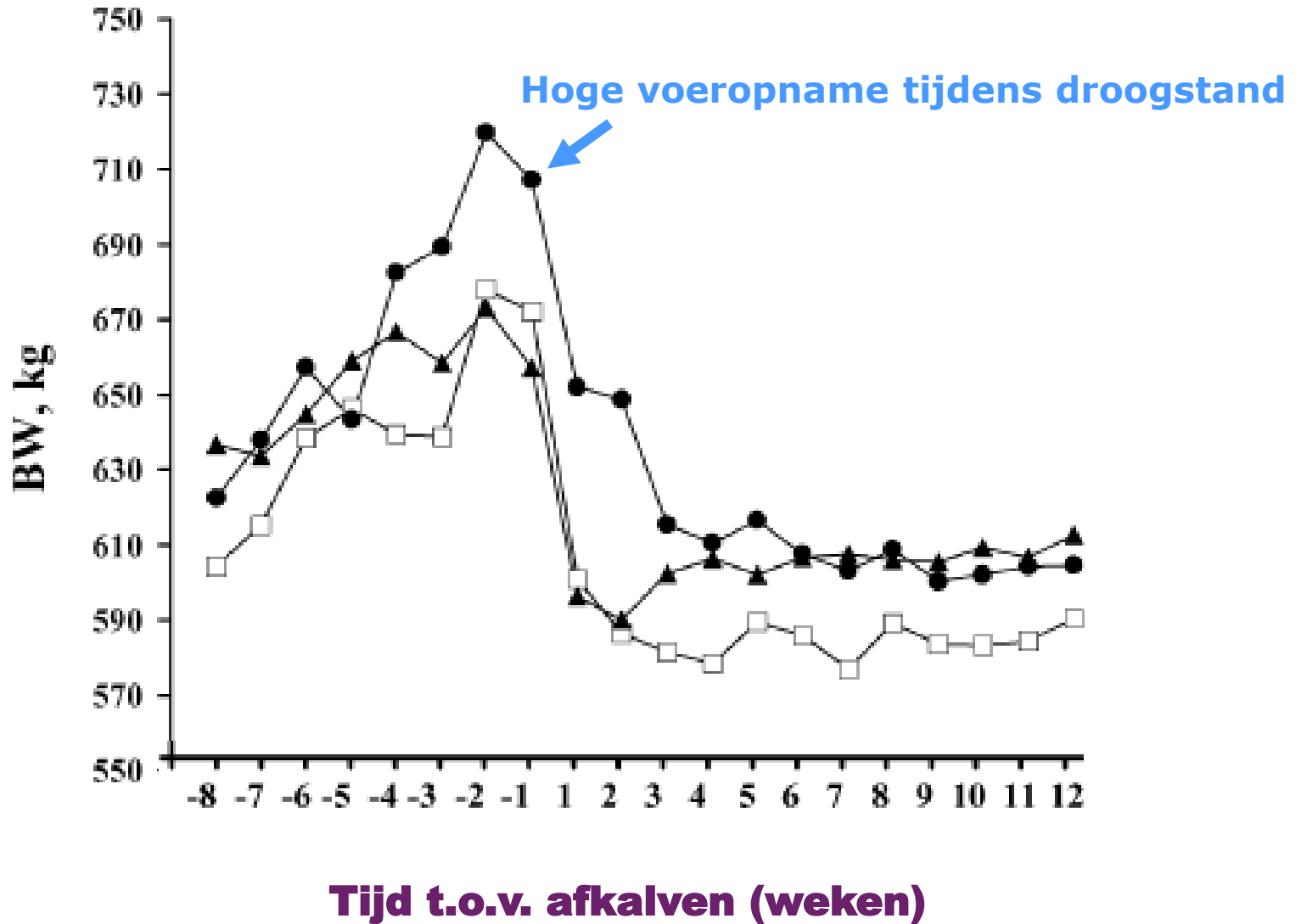
Verloop van de voeropname voor en na afkalven

Tijd t.o.v. afkalven
(weken)

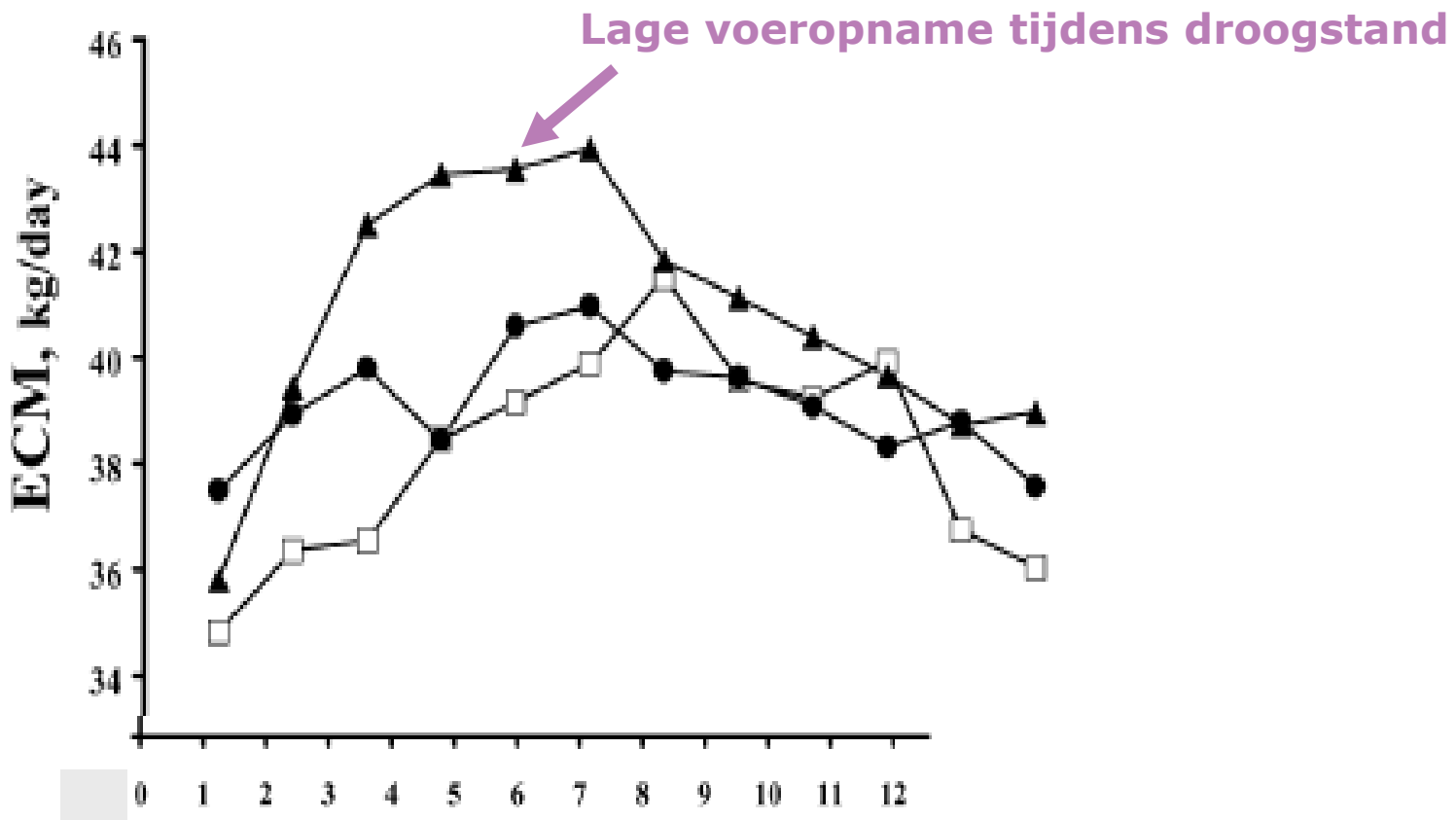
na afkalven : NS

Verloop van het lichaamsgewicht voor en na afkalven

Verloop van de melkproductie na afkalven

Tijd t.o.v. afkalven
(weken)

Voeren van een droogstands rantsoen met een hoge energiedichtheid (VEM/kg ds) lijkt geen probleem MITS beperkt wordt gevoerd naar energie normen droogstand

Basisrantsoen van de melkoeien (incl. krachtvoerders) is dus mogelijk

Enkelvoudige krachtvoerders

Product	g RC	RC vertr.	FOS	SW
Perspulp	199	88%	600	0.70
Pulpbrok < 10% suik	197	85%	630	0.42
Pulpbrok < 20% suik	150	85%	670	0.19
Citruspulp	130	88%	710	0.05
Soyahullen	340	85%	500	0.60
Aardappelvezels	225	73%	530	0.80
Kokosschilfers	138	66%	470	0.35
Palmpitschifers	215	44%	400	0.35
Bierbostel	178	44%	360	1.00

NB : gehalten op ds basis

Enkelvoudige krachtvoerders

Product	g Zetm.	BZET	FOS	SW
Mais ontsloten	695	5%	765	-0.28
Tarwe	640	10%	784	-0.17
Gerst	570	13%	712	0.00
Aardappelzetmeel	914	32%	674	0.10
Mais	700	35%	554	0.15
CCM/MKS	560	35%	560	0.60
Aardappelsnippers	676	45%	569	0.60
Aardappelen	630	45%	550	0.70

NB : gehalten op ds basis

Enkelvoudige krachtvoerders

Product	g RE	BRE	FOS	DVE	OEB
Aardappeldiksap	342	0%	640	54	245
Vinasse	325	0%	680	42	222
Raapschroot	385	35%	540	144	163
Soyaschroot	488	42%	605	220	169
Maisglutenvoer	170	42%	530	106	7
Bierbostel	250	58%	360	137	55
Soya-best	520	80%	415	425	37
Raap-best	380	82%	360	295	4

NB : gehalten op ds basis

Vochtrijke diervoeders

Universiteit Utrecht

	VEM / DVE	OEB	FOS
Aardappelvezels	11.6	-71	533
Aardappelsnippers	13.4	-55	569
Perspulp	10.7	-57	596
Chichorei	11.7	-55	597
Bierbostel	6.9	55	360
Maisgluten	10.3	7	533
Aardappeldiksap	15.9	245	640

Gewenste VEM/ DVE verhouding rantsoen :

40 kg :   ~ 10.0

30 kg :   ~ 11.0

20 kg :   ~ 12.0

Rantsoen optimalisatie

	Graskuil	Snijmais
DS%	38.0	31.9
VEM /kg ds	913	954
DVE, g/kg ds	70	46
OEB, g/kg ds	65	-29
FOS, g/kg ds	575	490
ZET, g/kg ds	0	361
SUIK, g/kg ds	54	< 5

Ruwvoer : 1/3 snijmais en 2/3 graskuil

Rantsoen optimalisatie

5.7 kg ds snijmais
10.9 kg ds graskuil

16.6 kg ds
15390 VEM (~ 20 L melk)
1025 DVE (~ 16 L melk)

Per kg ds :

VEM	927	VEM/DVE = 15
DVE	62	
OEB	33	
FOS	546	
ZETM	124	
SUIK	37	

Rantsoen optimalisatie

5.0 kg ds snijmais
9.7 kg ds graskuil
3.3 kg ds bierbostel

18.0 kg ds
16780 VEM (~ 22 L melk)
1445 DVE (~ 22 L melk)

Per kg ds :

VEM	932	VEM/DVE = 11.6
DVE	80	
OEB	33	
FOS	506	
ZETM	107	
SUIK	31	

Rantsoen optimalisatie

5.0 kg ds snijmais
9.7 kg ds graskuil
2.3 kg ds perspulp
0.8 kg soyabest

17.7 kg ds
16835 VEM (~ 22 L melk)
1453 DVE (~ 22 L melk)

Mengsel 34% ds; per kg ds :

VEM	950	VEM/DVE = 11.6
DVE	82	
OEB	19 (was 33)	
FOS	563 (was 506)	
ZETM	108	
SUIK	38	

Rantsoen optimalisatie

- 4.8 kg ds snijmais**
- 9.4 kg ds graskuil**
- 1.5 kg ds maisgluten**
- 1.1 kg ds perspulp**
- 1.2 kg soyabest**
- 1.5 kg citruspulp**
- 1.0 kg tarwe**

- 20.0 kg ds**
- 19584 VEM (~ 30 L melk)**
- 1781 DVE (~ 30 L melk)**

Mengsel 39% ds; per kg ds :

VEM	977	FOS	580
DVE	89	ZETM	152
OEB	16	SUIK	52

Rantsoen optimalisatie

	Graskuil	Snijmais
DS%	52.5	31.9
VEM /kg ds	950	954
DVE, g/kg ds	87	46
OEB, g/kg ds	25	-29
FOS, g/kg ds	621	490
ZET, g/kg ds	0	361
SUIK, g/kg ds	181	< 5

Ruwvoer : 1/3 snijmais en 2/3 graskuil

Rantsoen optimalisatie

5.9 kg ds snijmais
11.5 kg ds graskuil

17.4 kg ds
16554 VEM (~ 22 L melk)
1272 DVE (~ 20 L melk)

Per kg ds :

VEM	951	VEM/DVE = 13
DVE	73	
OEB	7	
FOS	577	
ZETM	122	
SUIK	121	

Rantsoen optimalisatie

5.7 kg ds snijmais

11.0 kg ds graskuil

1.0 kg ds bierbostel

0.5 kg soya/raap (50/50)

18.1 kg ds

17307 VEM (~ 23 L melk)

1472 DVE (~ 23 L melk)

Mengsel 42% ds; per kg ds :

VEM   954   VEM/DVE = 11.8

DVE   81

OEB   12 (was 7)

FOS   563 (was 577)

ZETM   116

SUIK   114 (was 121)

Gehalten aan mineralen in mengvoeders (g / KVEM)

A-brok	Ca	P	Mg	Na	S
940/90 gemid.	8.0	4.7	5.4	3.4	2.4
min.	7.4	4.3	4.8	3.2	2.2
max.	10.6	5.9	7.4	4.3	3.4

Behoefte (g / KVEM)

40 L melk	4.1	3.3	2.3	1.4	2.2
20 L melk	3.9	3.0	2.5	1.3	2.1

Gehalten aan mineralen in ruwvoeders (g / KVEM)

Ruwvoeder	Ca	P	Mg	Na	S
Snijmais	1.6	2.2	1.3	0.3	1.0
Voorjaarskuil	5.5	4.8	2.6	2.5	3.1
Weidegras, mei	5.1	4.6	2.2	2.0	3.3

Behoefte (g / KVEM)

8e maand dracht	4.0	3.1	3.2	1.1	1.9
20 L melk	3.9	3.0	2.5	1.3	2.1

Gehalten aan mineralen in mengvoer grondstoffen (g / KVEM)

Product	Ca	P	Mg	Na	S
Pulpbrok	8.0	1.0	1.9	1.6	2.3
Citruspulp	15.2	1.0	1.2	0.5	0.7
Tarwe	0.4	3.0	0.9	0.1	1.2
Soyaschroot	2.7	6.5	2.9	0.2	3.2
Raapschroot	8.7	12.8	4.7	0.4	5.3

Behoefte (g / KVEM)

8e maand dracht	4.0	3.1	3.2	1.1	1.9
40 L melk	4.1	3.3	2.3	1.4	2.2
20 L melk	3.9	3.0	2.5	1.3	2.1

Gehalten aan mineralen in vochtrijke diervoeders (g / KVEM)

Product	Ca	P	Mg	Na	S
Bierbostel	4.2	6.7	2.4	1.0	4.2
Maisgluten	0.2	5.9	2.1	1.6	11.5
Aardappelvezels	1.2	1.0	0.9	0.7	0.6
Perspulp	6.6	0.8	1.9	0.4	1.1

Behoefte (g / KVEM)

8e maand dracht	4.0	3.1	3.2	1.1	1.9
40 L melk	4.1	3.3	2.3	1.4	2.2
20 L melk	3.9	3.0	2.5	1.3	2.1

Aandacht mbt de voorziening van mineralen/spoorelementen wanneer :

- Veel snijmais wordt gebruikt
- Basisrantsoen veel enkelvoudige krachtvoeder bevat (droge/vochtrijke diervoeders)

Hartelijke dank voor uw aandacht !